

Fegyveranyakönyvi lapok és lövegeknyvek vezetése

A) Bevezetés.

A G—54. Ut. az anyaggazdálkodással kapcsolatos teendőket s így az anyagok leltári nyilvántartását is szabályozza.

A leltár a készletnek mennyiségi nyilvántartására szolgál, tehát azt mutatja, hogy az anyagszámadótestnél hány darab, pár, készlet, stb.-nek kell lenni az ott nyilvántartott cikkekből.

A fegyvereket és lövegeket ezenkívül gyártási (anyakönyvi) számaik szerint is nyilván kell tartani.

A fegyverzetnél (pi., gpi., pu., gsz., gp., kpu. és vil. pi.) a számszerinti nyilvántartásra a „Fegyveranyakönyv”, aknavetőknél és lövegeknél a „Lövegeknyv” van rendszeresítve.

A fegyveranyakönyv vezetésének az a célja, hogy abból a fegyver újbóli belövése vált szükségessé (pl. csőcsere). góstitást kapjunk és megállapíthassuk, hogy a fegyver kinek és mennyi ideig volt használatra kiadva.

A fegyveranyakönyvbe be kell vezetni:

a) Mindazokat a változásokat (javításokat), melyek miatt a fegyver újbóli belövése vált szükségessé (pl. csőcsere).

b) Azokat a rongálódásokat, melyek a fegyver használhatóságát nem befolyásolják és azokat egyelőre nem kell kijavítani, csak a rongáltság meglétét tartjuk nyilván. (Pl. „Tusnyakon hajszálvékony repedések észlelhetők” vagy „Csőben a torkolattól 5 cm-re vakrozsdafolt.”)

c) Kijezésére adatott ki használatra a fegyver.

A fegyveranyakönyv vezetését az F—20. Utasítás szabályozza, mely régi, még az 1800-as évekből származó utasítás, s így az abban foglaltakból a fegyveranyakönyv vezetésével kapcsolatban csak a már fent ismertetett a), b) és c) pont alattiak helytállóak, míg a fegyveranyakönyv összeállítása s abban a fegyverek felsorolásának módja ma már nem alkalmazhatók, elavultak.

A csapatok az utasítás elavult részeit központi intézkedés hiányában a gyakorlatban igyekeztek különféle egyéni elgondolások alapján pótolni. Ennek következményei, hogy az alakulatoknál a fegyveranyagönyvek vezetése rendszertelen és alakulatként változó.

Vannak olyan alakulatok, melyek aszerint vezetik a fegyveranyagönyvet, ahány fegyvermesterük van, kiindulva abból, hogy azt az F—20. Ut. szerint a fegyvermesternek kell vezetnie. Egyesek alosztályonként vezetik, mások vezetnek egy bekötött fegyveranyagönyvet, mint „Törzskönyv”-et s azonkívül „Fegyveranyagönyvi lap„-okat is vezetnek, melyeket annál az alosztálynál őriznek, ahol a fegyver van. Olyan alakulatok is vannak, melyek a „Törzskönyv“ és „Fegyveranyagönyvi lap„-ok mellett még egy „Házi fegyveranyagönyvet” is vezetnek. Ezt azzal indokolják, hogy a másik kettőbe csak a fegyvermester írhat bejegyzéseket, azok a hivatalos példányok, de nekik is szükségük van bejegyzésekre, pl. ki részére van kiadva a puska, és ezért kénytelenek házipéldányt is vezetni.

Igy a fegyverről három anyagönyvi lapot is vezetnek, természetesen ezek más-más adatokat tartalmaznak.

Olyan alakulatok is találhatók, melyek csak a puskáról vezetnek fegyveranyagönyvet, a többi fegyverzetről nem, — mondván, hogy az F—20. Utasítás a többi fegyverekre nem írja elő a fegyveranyagönyv vezetését. Ez természetes is, mert az F—20. Utasítás kiadásakor gpi. és egyéb fegyverek még nem voltak.

Helyenként a fegyveranyagönyvben a korábbi bejegyzéseket áthúzással törlik s csak az utolsó beírást tartják érvényesnek. Ez helytelen, mert az újabb bejegyzéssel nem tettük meg nem történtté az előbbiket, azok továbbra is érvényesek a beírás idejére vonatkozóan. Pl. azt a tényt, hogy a fegyver „1949. III. 6-án használatra kiadva Gulyás Miklós honvéd”-nek, nem tettük meg nem történtté azzal, hogy a fegyver raktárba helyezése folytán az anyagönyvi lapba azt jegyeztük be: „1949. IX. 20. Raktárba helyeztetett”.

Olyan alakulatok is találhatók, ahol fegyveranyagönyvet nem vezetnek.

Vannak alakulatok, ahol már kötetekre menő megszűnt fegyveranyagönyvek vannak használaton kívül helyezve anélkül, hogy azok megteltek volna, csak azért, mert az abban nyilvántartva volt fegyverek már átadottak s így a róluk felfektetett anyagönyvek használhatatlanná váltak.

Egyes alakulatoknál a meglevő fegyveranyagönyvekben

is sok az áthúzott lap, mert az ott nyilvántartott fegyverekből az anyakönyv felfektetése óta már más alakulatoknak adtak át. Emiatt a fegyveranyakönyv nehezen áttekinthetővé vált, melyen úgy igyekeztek segíteni, hogy az anyakönyv mellett még egy külön kimutatást is vezetnek az anyakönyvben nyilvántartott fegyverekről.

Ezek a rendszertelenségek az átdolgozás alatt lévő, vagy teljesen újonnan készülő korszerű szabályzataink kiadásával megváltoznak. Szükséges azonban, hogy a fegyveranyakönyvek vezetése addig is szabályozást nyerjen.

A leírtakból megállapítható, hogy a bent felsorolt nyilvántartások vezetése a fegyvermesterek idejét feleslegesen lekötik s őket tulajdonképeni hivatásuktól elvonják. Ezenkívül a rendszertelen, egyéni elgondolások szerinti különféle nyilvántartási mód az ellenőrzést és áttekintést megnehezíti, sok esetben lehetlenné teszi:

Ma, amikor a 3 és 5 éves terveink sikeres elvégzése miatt minden munkaterületen újítások, észszerűsítések, racionalizálások folynak, melyek igen szép és jelentős anyagi eredményekkel járnak, nekünk, kiknek munkája a honvédség fejlesztését szolgálja, ezeket az új módszereket szintén át kell vennünk s a mi munkaterületünkön azokat eredményesen érvényesítenünk kell.

Ebből az elgondolásból kiindulva a szabályzatban előírtak és a gyakorlatban kialakult eljárás, valamint saját gyakorlati tapasztalataim alapján a fegyverzet számszerinti nyilvántartására az alábbi elgondolásaimat ismertetem:

B) Fegyverzet- és löveganyag számszerinti nyilvántartása.

1. A fegyverzeti- és löveganyagot a leltári nyilvántartáson kívül gyártási számuk szerint is nyilván kell tartani. A lőfegyverek nyilvántartására az alosztályoknál a „Fegyveranyakönyvi lap”-ok (1. sz. melléklet), az aknavetők és lövegek nyilvántartására a „Lövegkönyv”-ek szolgálnak. Ezeket az alosztályok vezetik. Az anyagszámadótestek a „Számszerinti nyilvántartás a fegyverzetről és lövegekről” című előjegyzésben vezetik nyilvántartásukat.

2. Nyilvántartást (anyakönyvi) számok.

A fegyvereknél az alábbi helyeken lévő számokat használjuk „anyakönyvi számok”-nak:

a) Pisztolyoknál: a tok baloldalán lévő számot. Ugyanitt van a gyártási év száma is, tehát vigyázni kell, nehogy a gyártási évszámot vegyük anyakönyvi számnak.

b) Puskánál: A 48 M. és 35 M. (vagy 31 és 31 A. M.) puskánál, valamint a 43 M. magyar Mauser-puskánál a tusaborítólemezen lévő szám, míg az idegen Mauser-puskánál a tok baloldalán lévő szám az anyakönyvi szám.

c) Géppisztolyoknál: 48 M. gpi-nál a tokfark száma az anyakönyvi szám.

d) Golyószóróknál: a tusatartón lévő számot használjuk anyakönyvi számnak.

e) Géppuskáknál: a 48 M. gp-nál a tokfedélen lévő számot, a 7/31 M. gp-nál a tok bál hátsó részén lévő számot, míg a 42 M. német kgp-nál a tok baloldalán lévő számot használjuk anyakönyvi számnak.

Előfordul, hogy a fegyverek egyes részein még más számok is vannak, mint a fentemlített anyakönyvi számok. Ezeket a számokat nem vesszük figyelembe.

Puskánál az anyakönyvi lapra rá kell írni a szuronyok számait is, mivel a hozzátartozó szuronyok nincsenek a puskához számozva.

Aknavetőknél és lövegeknél a cső- és talpszámot használjuk anyakönyvi számnak. Ezeket tehát a cső- és talpszámok szerint kell nyilvántartani.

A fegyvereknél és lövegeknél a felsorolt számokat „Anyakönyvi szám”-oknak hívjuk.

3. Fegyveranyagönyvi lapok vezetésének módja.

a) A fegyveranyagönyvi lapokat minden egyes fegyverről külön-külön fektetjük fel. Ezeket összefűzni, bekötni nem szabad. Elkallódásuk elkerülése miatt a 4./c. pontban elírtak szerint csoportosított anyagönyvi lapokat egy „Fegyveranyagönyvi lapok” felírású iratgyűjtőben tartjuk.

b) Minden aknavetőről és lövegről külön lövegekönyvet fektessünk fel. Ezeket egy „Lövegekönyvek” feliratú gyűjtőben összekötve tartjuk.

c) A fegyveranyagönyvi lapok és lövegekönyvek annál az alosztálynál legyenek, melynek ellennyugta könyvében a nyilvántartott fegyverek fel vannak véve, tehát amelyik alosztály azokat az anyagszámadónak nyugtázza.

A „Fegyveranyagönyvi lap” a „Lövegekönyv” és a „Szám szerinti nyilvántartás a fegyverekről és lövegekről” című előjegyzés *okmányok*.

Okmány jellegüket a gh. főnök hitelesítése adja meg.

A fegyveranyagönyvi lapokat használatbavételekor a gh. főnök a jobb felső szélén „Hitelességét igazolom. Felfektetve 19. . . . év hó . . . -én” záradékkal, aláírásával és körbélyegzővel, a „Lövegkönyv”-et és a „Számszerinti nyilvántartás a fegyverekről és lövegekről” című előjegyzést pedig a G.—19. Ut. szerint az előjegyzésekre előírt módon hitelesíti.

Igy elkerülhető lesz, hogy az alosztályok vagy bárki, fegyverek elcserélése esetén, vagy más okból tetszésük szerint fegyveranyagönyvi lapokat fektessenek fel.

4. Számszerinti nyilvántartás vezetése az anyagszamadótestnél.

a) Az anyagszamadótestek a fegyverekről és lövegekről „Számszerinti nyilvántartás a fegyverzetről és lövegekről” című nyilvántartást vezessenek. Ezt a 2. sz. mellékletben megadott minta szerint az alábbiak szerint kell vezetni:

b) Az előjegyzést be kell kötni, vagy össze kell fűzni és hitelesíttetni.

c) Ebben a nyilvántartásban az egyes fegyverfajtákat (48 M. pi., 48 M. gpi., stb.) együtt tartjuk nyilván. Ezen csoportosításon belül az anyagönyvi számok utolsó (végződő) számjegyei szerint csoportosítsuk „0”-tól „9”-sorszámig, azaz külön csoportosítsuk a „0”-val, „1”-el, „2”-vel stb., végződő számokig az egyes számokat.

d) A számcsoportok között hagyjunk annyi üres rovatot, amennyit a később bekövetkező változások miatt szükségesnek tartunk. Pl. egy löv. zlj.-nál a 48 M. puskánál az egyes számcsoportok után 30—30 üres rovatot hagyjunk. Pisztolyoknál, géppisztolyoknál stb., megfelelően kevesebbet, mivel azokból kevesebbet kell nyilvántartanunk. Így a későbbi változásoknál a készletbe kerülő fegyverek bejegyzésére elegendő helyünk marad és nem kell változásokról új nyilvántartást felfektetnünk.

A nyilvántartás 1. függőleges rovatába a fegyver (löveg) számát tintával, míg a 2. függőleges rovatba a fegyver (löveg) holtilétét fekete (grafit) írónnal írjuk be, melyet változásnál törölünk és az új adatot beírjuk.

A nyilvántartás pontos vezetésével könnyen áttekinthető nyilvántartás áll rendelkezésünkre és a fegyveranyagönyvi lapo-

kon kívül még egy bekötött s nehezen áttekinthető fegyveranyakönyv vezetése feleslegessé válik.

Ezt a nyilvántartást a fegyvermester vezeti.

5. *Ki vezeti a fegyveranyakönyvi lapokat és lövegekönyveket.*

A fegyveranyakönyvi lapokat első ízben a fegyverszertártól átvett fegyverekről az anyagszámadótest fegyvermestere fekteti fel. Az első rovatba bejegyzi: „Átvéve a honv. fegyverszertártól a H. M. sz. rendre“. A második rovatba beírja „Kiadva a szd. részére“.

Az alosztály szolgálatvezetője a továbbiakban bejegyzi: Pl. „Szabó Pál honv.-nek használatra kiadva“, vagy „raktárba helyezve“, aszerint, hogy mi történt a fegyverrel. A következő változásokat aszerint, hogy a változás kit érint, a fegyvermester, vagy a szolgálatvezető jegyzi be. Pl.: Szabó Pál honv. leszerelésekor a szolgálatvezető beírja: „Raktárba helyezve“. Ha a változás a fegyvermesterrel kapcsolatos, a fegyvermester beírja: „Elveszett célgömb pótolya, belövés után használatra visszaadva“, vagy „Negyedévi fegyvervizsgán a csőben a torkolattól 5 cm-re vakrozsdafolt“, vagy „Évi fegyvervizsgán tusanyakon hajszálvékony repedés, fegyver használható.,,

Indokolatlan tehát azon a címen, hogy az anyakönyvi lapba csak a fegyvermester írhat bejegyzéseket, az alosztálynál még külön „Házi fegyveranyakönyv“-et vezetni.

6. *Központi üzembe való javításbaadásnál eljárás.*

Fegyvereknek (lövegeknek) központi üzembe való adásánál ezek anyakönyvi lapjait (lövegekönyveit) is be kell szállítani. Ilyenkor a fegyvermester bejegyzi:

„Javítás végett a fegyverszertárba beszállítva.“ A fegyverszertár a végzett javítást bejegyzi: pl. „Csőcsere, a fegyver belövés után visszaadva“ és az anyakönyvi lapot a fegyverrel együtt visszaküldi az alakulatnak.

7. *Eljárás fegyvereknek (lövegeknek) anyagszámadótestek között történő végleges átadás-átvételnél.*

Ha a fegyvert (löveget) az anyagszámadótest más anyagszámadótestnek adja át, akkor az anyakönyvi lapot (lövegekönyvet) is át kell adni. Ilyen esetben az átadást az átadó alakulat fegyvermestere, az átvételt az átvevő alakulat fegyvermes-

tere bejegyzi. Pl.: „Atadva a tü. ezrednek sz. rend-re, vagy „Átveve a gy. e-től sz. rend-re.”

Az anyakönyvi lapot az átvevő folytatólagosan tovább vezeti.

Az fegyverek végleges átadásakor a „számszerinti nyilvántartás” 1. függőleges rovatába beírt anyakönyvi számot piros írónnal áthúzzuk, s a 2. függőleges rovatba — az ott lévő eddigi bejegyzés törlése után — tintával beírjuk, hogy a fegyvert mely alakulatnak adtuk át.

8. *Anyakönyvi lapok elvesztése esetén eljárás.*

Az anyakönyvi lapok (lövegekönyvek) elvesztése, megsemmisülése esetén az elvesztés körülményeiről jegyzőkönyvet kell felvenni és másik anyakönyvi lapot kell felfektetni.

Az új anyakönyvi lapba első adatként beírjuk, hogy eredeti anyakönyvi lapja elveszett és beírjuk a fegyvernek az új anyakönyvi lap szerinti állapotát is. Pl.: „Eredeti anyakönyvi lapja elveszett, jegyzőkönyv csatolva. Csőben a torkolattól 5 cm-re vakrozsdafolt, hadihasználható.”

Az eredeti anyakönyvi lap elvesztéséről készült jegyzőkönyvet az új anyakönyvi laphoz cérnával hozzáfűzzük, a cérna két végét pecsétjegglyel a jegyzőkönyvhöz ragasztva a gh. főnök körbélyegzővel lássa el, s azzal együtt kezeljük.

9. *Betelt anyakönyvi lapokkal eljárás.*

A használat következtében betelt fegyveranyagönyvi lapokat és lövegekönyveket továbbra is megőrizzük. A betelt fegyveranyagönyvi lapot az újonnan használatba vett anyakönyvi laphoz cérnával hozzáfűzzük, s a cérna két végét pecsétjegglyel le- ragasztva a gh. főnök körbélyegzőjével lebélyegzi, s együtt kezeljük. A régi lövegekönyvet az új mellett őrizzük.

10. *Anyakönyvi lapok, lövegekönyvek kezelése.*

Az anyakönyvi lapokat, lövegekönyveket és a fegyverek számszerinti nyilvántartásáról vezetett előjegyzést, mint okmányokat gondosan kell kezelni, gyűrődéstől, olaj- és zsírfoltoktól óvni kel.

A lövegekönyveket, melyek egyúttal lökönyvek is, csak a lövészetekre vigyük magunkkal.

A bejegyzéseket tisztán, olvashatóan, tintával, illetve fekete (grafit) írónnal végezzük. Az anyakönyvi lapokat és löveg-

könyveket az alosztály irodájában, a számszerinti nyilvántartást az anyagszámadó irodájában elzárva kell tartani.

C) Befejezés.

A leírt eljárással az alakulatok (lövegeiket) pontosan, kevesebb munkával és könnyen áttekinthető módon nyilvántarthatják.

„Fegyveranyakönyvi lap” és „Számszerinti nyilvántartás a fegyverzetről és lövegekről” minta csatolva.

Sári András százados.

Alakulat fejbélyegzője.

(Anyagszámadóttest)

1. számú melléklet.

Hitelességét igazolom.

Felfektetve 1949. július hó 30.

P. H.

gh. főnök.

*)

Fegyveranyagönyvi-lap

.....sz. M. puska, (karabély) kispuska,sz szuronyyal,

.....sz. M. íem, pisztoly, géppisztoly, világító pisztoly,

.....sz. M. golyószóró, géppuska.

Kelt		V á l t ó z á s ö k
Év	hó, nap	

*) A nom szükségese szót áthúzással törölni kell.

Számszerinti nyilvántartás a fegyverekről és lövegekről

Igazolom, hogy ezen előjegyzés ----- azaz
----- számozott lapoldalt tartalmaz és
19 ----- év ----- hó ----- én vétetett használatba.
----- 19 ----- év ----- hó ----- n.

(:P.H.:

gh. főnök.

Tudnivalók a vezetéshez

1. A „Számszerinti nyilvántartás a fegyverzetről és lövegekről” c. előjegyzést a szövegrész vezetését a B) fejezet 4. pontja szabályozza.

2. A fegyvereket az ott leírtak és a benti minta szerint csoportosítva vezessük a nyilvántartásban.

3. Az egyes számcsoportok között felvett üres rovatokat tetszés szerint — a fegyverek mennyiségének megfelelően — hagyjuk ki a később beírásra kerülő fegyverek részére. A minta egy lövész zlj. anyagmennyiségének figyelembevételével készült.

4. A nyilvántartás 1. függőleges rovatába a számot tintával, a 2. függőleges rovatba pedig fekete (grafit) írónnal írjuk (kivéve az alábbi pontban felsorolt eseteket), melyet változás esetén törölünk s a helyes adatot jegyezzük be.

5. A 2. vízszintes rovat két részre osztása azért szükséges, hogy a gyakori törlések folytán beálló papírelhasználódás esetén is legyen megfelelő helyünk a változások bejegyzésére.

6. A nyilvántartott fegyver fogyatékajutásakor (más anyagszámadótestnek való átadás, szökési esetek) az 1. függőleges rovatba beírtakat átlósan színes írónnal áthúzzuk s a 2. függőleges rovatba a fogyaték okát tintával beírjuk.

Fegyver vagy löveg száma	A fegyver vagy löveg hol van	Megjegyzés
1	2	3
13.960	1. szd-nak kiadva	
720	Zlj. törzsnek kiadva	
	és így tovább a „0”-val végződő számú pisztolyok felsorolása s utána kb. 10 rovatot üresen hagyni	
7.941	A II. szak-nak kiadva	
3.871	2. szd-nak kiadva	
9.231	1. szd-nak kiadva	
	és így tovább az „1”-el végződő számú pisztolyok felsorolása s utána kb. 10 rovatot üresen hagyni	
5.842	Zlj. törzsnek kiadva	
2.172	Átadva az 1. tül. ezrednek H. M. 101. 500./eln. afcsf. — 1949. sz. rend-re	
8.692	1. szd-nak kiadva	
	és így tovább a „2”-vel végződő számú pisztolyok felsorolása s utána kb. 10 rovatot üresen hagyni	

Fegyver vagy löveg száma	A fegyver vagy löveg hol van	Megjegyzés
1	2	3
19.853	3. szd-nak kiadva	
21.973	1. szd-nak kiadva	
83.743	1. szd-nak kiadva	
	és így tovább a „3”-al végződő számú pisztolyok felsorolása, majd utána kb. 10 üres rovatot hagyni, így folytatni tovább a „4”	
	„5” „6” stb. számjeggyel végződő pisztolyok számának felsorolását, egészen a „9”-ig	
	és minden szám után még 10—10 üres rovatot hagyni	

Fegyver vagy löveg száma	A fegyver vagy löveg hol van	Megjegyzés
1	2	3

Fegyver vagy löveg száma	A fegyver vagy löveg hol van	Megjegyzés
1	2	3
33.720	I. gp. szd-nak kiadva	
49.200	I. gp. szd-nak kiadva	
19.190		
	és így tovább minden „0”-val végződő számú gpi. felsorolása s utána 10 üres rovatot hagyni	
36.211	1. szd-nak kiadva	
17.201	3. szd-nak kiadva	
871	1. szd-nak kiadva	
	és így tovább minden „1”-el végződő géppisztoly felsorolása és utána 10 üres rovatot hagyni.	
	Folytatólagosan a géppisztolyoknál leírt módon felsorolni a többi gpi-okat is	

Fegyver vagy löveg száma	A fegyver vagy löveg hol van	Megjegyzés
1	2	3
63.210	Zlj. törzshek kiadva	
41.370	1. szd-nak kiadva	
96.990	1. szd-nak kiadva	
1.170	3. szd-nak kiadva	
980	2. szd-nak kiadva	
	és így tovább, az utolsó „0”-val végződő szám után még 30 üres rovatot hagyni	
43.211	1. szd-nak kiadva	
9.341	3. szd-nak kiadva	
8.681	2. szd-nak kiadva	
23.271	2. szd-nak kiadva	
	és így tovább az utolsó „1”-el végződő szám után 30 üres rovatot hagyni.	

Fegyver vagy lőveg száma	A fegyver vagy lőveg hol van	Megjegyzés
1	2	3
49.612	3. szd-nak kiadva	
17.472	1. szd-nak kiadva	
23.182	Zlj. törzsnek kiadva	
	és így tovább, az utolsó „3”-es bej. után 30-üres rovatot hagyni, majd a pisztolytól leírtak szerint tov. vezetni.	

Fegyver vagy löveg száma	A fegyver vagy löveg hol van	Megjegyzés
1	2	3
970	3. szd-nak kiadva	
3.660	2. szd-nak kiadva	
	és így tovább az utolsó „0”-val végződő szám után 5 üres rovatot hagyni	
43.921	1. szd-nak kiadva	
32.711	2. szd-nak kiadva	
	és így tovább, az utolsó „1”-el végződő szám beírása után még 5 üres rovatot hagyni, — majd a pi-nál írottak szerint tovább vezetni.	

Fegyver vagy löveg száma	A fegyver vagy löveg hol van	Megjegyzés
1	2	3